

ISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadékhivatalban átvéve.
Egész évre ..... 16 h.
Negyedévre ..... 4 ..
Helyben kézhez hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 ..
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor
Negyedévre ..... 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, kivétel a
ünnepek utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadékhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezsa-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok visszam-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadé-
khivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 159. szám.

Nagyvárad.

Szerda 1914 július 15

A bűn és büntetése.

Az igazság istenasszonyát bekötött szemmel és mérleggel a kezében ábrázolják. A mindig egyensúlyban levő mérleg azt kívánja jelenteni, hogy a büntetés legyen mindig a bűnnek megfelelő.

Az újabb idők álhumanizmusa mintha megrendítette volna az igazságban vetett hitünket. A bíró ma nem büntetni, hanem minden áron javítani akarja a bűnöst, ezért azokra a börtönökben nem is szenvedés, hanem polgári jólét vár, úgy hogy egy némelyik megrögzött gonosztevő csak azért is csinál az ősz vége felé egy kis parázs betörést, hogy télire nyugalmas hajléka és teljes ellátása legyen.

Még furcsábban állunk a gyilkosokkal. Az álhumanizmus rekedten tiltakozik a halálbüntetés ellen s vadul üvölt, ha egyik másik emberi formájából kivetkezett egyén hozzájut a jól megérdemelt kötélhez. Ezzel szemben a legbékésebb polgár sincs biztonságban arról, hogy valamelyik szűk sikátorban nem-e szalad a bordái közzé még fényes nappal is az életfonalat elvágó kés. Arról ne is beszéljünk, hogy ma már a koronás fők sincsenek biztosítva a gyilkosok törei és revolvergolyói ellen.

Vegyük csak a szerajevói véres drámát boncolás alá. A királyfira a trón várományosára egész sereg egzaltált lelkű suhanc várakozott bombával és revolverrel. Higgadt ítélletű emberek állítják, hogy a trónörökösnek lehetetlen volt elkerülnie sötét végzetét. Tervszerű gyilkosságról volt szó és ime a szemet-

szemért, fogat-fogért elv, ezuttal sem fog diadalmaskodni s úgy lehet, hogy mint Erzsébet királyné gyilkosa, a szerajevói merénylő is valami egészséges vidéken fekvő fogházban, békés polgári foglalkozás között, türhető kosztot, mindennap kijáró sétával vezekel szörnyű bűnéért. Lehet, hogy magába is fog szállni, megbánja bűnét, de vajjon visszaadja-e a kioltott két életet? Elégtétel lesz-e ez a szörnyű módon arcul csapott igazságért?

Szinte természetes tehát, hogy az ily véres események hatása alatt, minden igazságos ember lelkében fölmerül az a gondolat, vajjon nem volna-e szükséges változtatni az igazságszolgáltatás mai tulságosan humanisztikus, de korántsem igazságos rendjén, nem volna-e szükség a büntető törvény szigorítására és oly irányu megváltoztatására, hogy ezentul minden bűn, minden vétség elvegye a maga méltó büntetését. Minden bűn fekély a társadalom testén, ki kell tehát azt irtani, ha kell késsel, ha szükség van rá maró savakkal, mert a jelek azt mutatják, hogy a fekély nemcsak a szervezetet támadja, de mértéktelenül elharapozik és megfertőz más idegen szervezeteket is, amint ezt a szervezeten és céltudatosan dolgozó bandita szervezetek példája legjobban megmutatja. Büntető jogszolgáltatásunk tehát reformra szorul, mert félő, hogy rövid idő múlva a hivatásos és tervszerűen bűnözők száma nagyobb lesz, mint azoké, akik küzdenek a bűnök ellen, vagy azoké, akik ellen ez a tervszerű munka irányul.

ORSZAGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, jul. 14

Beöthy Pál elnök 10 órakor nyitotta meg az ülést.

Balogh Jenő igazságügyminiszter: Az ellenzék szónokai többször hangoztatták, hogy a kormány részéről senki se szólal fel. Ez időszerűtlen és megokolatlan. Tüzetesen akar reflektálni az elhangzott beszédekre. Apponyi 1913 novemberében ünnepélyes deklarációt olvasott fel, amelyben kijelentette, hogy az ellenzék a rendes parlamenti munkát lehetetlennek tartja; ellenben, hogy ha fontos alkotmánybiztosítékot vagy közszabadságot veszélyeztető, vagy anyagi romlást hozó törvényjavaslatokról van szó, akkor felemeli szavát, (Ugy van, a baloldalon.) Ezt az elvet az ellenzék elhagyta. (Nagy zaj.)

Sámegei Vilmos: Mi nem változtatjuk elveinket. Ön egy köpönyegforgató reakcionárius szabadkőműves.

Balogh Jenő: A javaslat nem fenyegeti az alkotmányt és a közszabadságot. Ezután védekezik az ellen, hogy nem készítették elő tüzetesen a javaslatot, sorra veszi a szónokokat, akiknek beszédjéből azt igyekszik megállapítani, hogy a javaslat kellő előkészítésben részesült. Ezután arról beszél, hogy a polgári törvénykönyv tárgyalására kiküldött bizottságban az ellenzék nem vett részt. A szónokok egész bünalajstromot vetettek a kormány szemére, mert nem törődik az állami alkalmazottakkal, hogy a bíróságokat elhanyagolja.

Ezzel szemben ő a való tényállást adatokkal világítja meg. A bírák és ügyészek személyi járandóságaira 4.648.000 koronával többet fordítottak az idén, mint 1912-ben. Ez mutatja, hogy a kormány eléggé szívén viseli a bírósági alkalmazottak érdekeit. Ami az előléptetési viszonyokat illeti, szintén számokra hivatkozik arra, hogy 1912-ben 716 igazságügyi alkalmazott lépett elő, 1913-ban pedig 1830. A várakozási idő szintén megrövidült. 1912-ben 3 félév, most 1 év és 2-3 hónap. Tavaly 90 új állást szervezett, ami jó hatással volt az előléptetési viszonyokra, úgy

HOLLANDY, PAPP ÉS VELITS

Telefon 956. sz.

műbutor-, portál- és épület-asztalosok
lakberendezési vállalata
Fűzesfa-telep 7. sz. Új vashídó mellett.

Gépek villanyerőre felszerelve. — Készítünk teljes lakberendezéseket, kávéház, vendéglő és egyéb üzletek teljes felszerelését, ugyszintén kapuzatok és épületmunkákat.

Teljes konyha- és előszoba-berendezéseket raktáron tartunk.

Tervekkel és rajzokkal
kivánatra díjtalanul szolgálunk.

hogy lehetővé teszi még az idén, hogy 600 bíró lépjen elő magasabb fizetési osztályba. Az egyik szónok a kormány szemére vetette, hogy e javaslattal nem oldják meg a végrehajtói kérdést. Megállapítja, hogy ez nem tartozik a javaslatához, hanem az igazságügyi szervezeti törvénybe. A kormány tüzetesen foglalkozik a végrehajtói kérdéssel, csak hogy az nagyon komplikált súlyos pénzügyi terhet róna az adózó polgárokra. Nem helyes megoldás az államosítás, mert a vizsátságokat nem szüntetné meg. Felhívta, hogy az ügyvédek érdekében a kormány nem tesz semmit, konstatálja, hogy másfél év alatt 63 ügyvédet nevezett ki bírónak, főjegyzővé és több ügyvédjelöltet tett át a járásbírókhoz és törvényszékekhez joggyakorlókká, jegyzőkké. A kormány iparkodik az ügyvédek érdekét előmozdítani s jelentős lépés, hogy a központi járásbírószékek szeptemberben megkezdik működését. Örövend, hogy szociális téren is közreműködhet az ország javára. Az előkészítésre és pénzügyi részre vonatkozó kérdésekkel nem foglalkozik, kijelenti, hogy az ellenzéknek az előkészítésre vonatkozó állításai alaptalanok. (Hosszas éljenzés és taps a jobb oldalon.)

Apponyi Albert gr. Helytelennek tartja, hogy az igazságügyminiszter is felszólalt, mert ez a kontradiktórus eljárás nem felel meg a parlamenti szellemnek. Abból, amit az ellenzék eddig arról a javaslatról kifejtett, nyilvánvaló, hogy az illeték emelése tulajdonképp — adóemelés. Általában maga az illeték nem egyéb meg nem engedhető adónál, mert az államnak kötelessége a polgárok ügyeit, ha hozzáfordulnak, illeték nélkül is ellátni; azért van az adó. De az állam mindentől hasznot akar, akár morális, akár immorális dolog az. Itt van például a szeszadó, mely a bélyegilletéknél is immorálisabb és meg nem engedhetőbb jövedelme az államnak. Micsoda furcsa dolog az, hogy míg a leghumánusabb szempontból országos agitáció folyik az alkohol ellen, a törvényhatóságok kétségbeesett küzdelmet folytatnak ellene s a kocsmáknak vasárnap való bezárása végett egyre másra felirnak a belügyminiszterhez, addig a szeszt maga az állam monopolizálja, a szeszkontingenst, mint ér-

demük jutalmazását osztogatja, fiskális szempontok miatt nem lehet eredménye az országos agitálásnak és a törvényhatóságok feliratait sutba dobják. — Az igazságügyminiszter azt mondta, hogy a kormány a lehető legnagyobb előzékenységet akarja tanusítani az ellenzék iránt. Az ellenzék nem óhajtja ezt. Az ellenzék egyszerűen kötelességét óhajtja teljesíteni s megy tovább a maga útján a jogrend és közéleti tisztesség megvédelmezésében. (Taps és éljenzés a balon.) Nem kér az ellenzék előzékenységet, csak meg ne fosszák jogaitól.

Rakovszky István: Aljas fogásukkal! (Rendre! Rendre! a jobb oldalon.)

Apponyi: Hát mindenestre igen különös az, hogy javaslatoknak tárgyalására kényserítik a képviselőket nyár derekán s rákényszerítik a családapákat arra, hogy megszegjék családi kötelességüket. Ezt mindennek lehet mondani, csak alkotmányos eljárásnak nem. De az ellenzék nem hátrál meg e fogás elől, a kormány taktikai számítását áthuzza, nem engedi becsempészni a javaslatokat, megbuktatja (Zajos éljenzés és taps a balon.)

Sághy Gyula: Megszoktuk már ettől a kormánytól, hogy önkényesen és a jogérzet semmibe sem véve jár el. Ez a kormány se nem igazságos, se nem belátó. Eltekintve attól, hogy egy javaslatot úgy akar keresztülforszírozni, mely fölháborítja minden jóérzésű ember érzéseit, de amellet sunyi módon veti ki az újabb közterhet. Sohase fogja magát odaadni arra, hogy polgártársait — az ő kényelmének megmentésével — feláldozza. Küzdeni fog a javaslat ellen, ha egész nyáron is itt kell ülnie. (Élénk helyeslés.)

Jaczkó Pál szakszerűen foglalkozik az illetékek kérdésével és kimutatja, hogy ezzel a fontos törvénnyel egész sereg szónok foglalkozik.

Utána Frei János, Kelemen Samu és Egri Béla szólaltak fel. Hat óraker felolvasták az interpellációkat. Ezek közül legérdekesebb a Polónyi Gézáé, melyben a Szerbiában élő magyar alattvalók biztonságára vonatkozólag interpellált.

Hat óraker a holnapi ülés napirendjét állapították meg, ezzel az ülés véget ért.

Az elmaradt pogrom.

A belgrádi osztrák-magyar kolónia tagjai sorában hétfőre elült az a lázas izgalom, amelyet a készülő pogromról elterjedt hírek keltettek. A követség maga is megnyugtató jelentést küldött Bécsbe, jelezve, hogy az erélyes fellépés következtében elmaradt az osztrák-magyar alattvalók ellen hirdett pogrom.

Reggelre elhagyták a követségi palotát azok is, akik báró Giessl Vladimir követ intézkedésére ott töltötték az éjszakát.

Miért maradt el a pogrom?

Most utólag derült ki, hogy miért maradt el a merénylet és a pogrom.

A katonapárt, az országban mind nagyobbodó ellenzékkel Pasics ellen szövöttek és ezek akarták inszenálni a pogromot. A megbeszélés szerint úgy volt elhatározva, hogy három rakétát eresztenek fel tizenegyóra tájban.

Az első rakéta explodálása erős vörös lánggal végződött. Tizenöt perc múlva kellett volna következnie a másodiknak s ugyanennyi idő múltán a harmadiknak.

Mint hogy sem Pasics, sem Protics, a belügyminiszter, sem a rendőrprefektus kellő időben nem tudták megtalálni az orosz anarkistákat, csak az első rakétajelzés után vették körül csendőrkordonnal a merénylőket és így maradt el a másik két rakétajelzés.

Ez a kontemplált merénylet elmaradásának hiteles története. Éjfélkor már megkettőzött rendőrorjáratok cirkáltak a városban, a prefekturán készenlétben volt az egész őrség, de apróbb tüntetéseken kívül nagyobb rendezvény nem történt.

Giessl báró a pogromról.

Báró Giessl Vladimir belgrádi köve-

GYÁSZMISE LONDONBAN A TRÓNÖRÖKÖSÉRT.

— Londoni levél. —

1914 július hó.

Azt hiszem, sohasem fogom elfelejteni azt a megrendítő érzést, mikor Londonban tudomásomra jutott Ferdinánd trónörökös és nejének szomorú halála, ez a rettenetes hír, mely, mint a sujtó villám, hirtelen és váratlan csapott le közibénk, hogy annál borzasztóbb, annál rémesebb legyen, mivel messze idegenben, az angol fővárosban ért a hír.

Egy csapásra pozdorjává zuzódtak azok a virágzó remények, melyek katolikus részről kísérték a buzgó hívő s vallásos trónörökös pályafutását. A Timesben olvastam, hogy az ő trónralépésével erős katolikus politika vette volna kezdetét s hogy ez mennyire igaz, tudja mindenikünk. De bármily nagy a csapás, meg kell nyugodnunk annak akaratán, ki így akarta ezt. Megnyugvásunkban pedig erősítsen az a tudat, hogy az egész civilizált világ őszinte részvéte kísér bennünket s első sorban ő Felsége személyét.

Kissé közelebről s közvetlenebbül volt alkalmam tapasztalni azt a gyászt és részvétet, mi Londonban kísérté ezt a „rettenetes ujság”-ot s erről akarok néhány szóval beszámolni.

„Rettenetes ujság”-nak írták az angol lapok ezt a hírt, s egyhanguan elítélték a pokoli gaztett elkövetőit. (A londoni lapok hétfőn is megjelennek s így nem különkiadás hozta a hírt.) Egyhangú volt a részvét is az agg uralkodó, a szerenesetlen árva és a monarchia sorsa iránt s hogy ez a részvét nem politikai kötelezettségből, nem udvariaságból eredt, igazolta a gyászos hang és szomorú keret, melyben megemlékeztek a gyilkosságról. Az angol király a konzulátustól nyert értesítést a vasárnap délután folyamán s egy heti gyászt rendelt el udvarában.

A londonban élő magyarok s osztrákok s a hivatalos világ jun. 3-án a Westminster a Cathedralban, e remek, szép, ujonnan épített hatalmas, katolikus székesegyházban mondott gyászmisén megjelenésükkel fejezték ki részvétüket.

Az istentisztelet fél 12 óraker vette kezdetét, d. e. 11 óraker már kezdett megtelni a templom. Az osztrák-magyar kolónia számára a templom főhajójának egy része volt

lefoglalva. Az első 15—20 padosor az előkelőségek számára volt fenntartva. A főbejáratnál az oltárig szőnyeg futott végig s az oltár közelében négy aranyozott szék és imaszámoly várt az osztrák-magyar nagykövetre és nejére, az angol király s az özvegy angolkirályné, VII. Eduárd özvegye képviselőire. Néma, gyászos csend uralkodik a templomban. Feketeruhás urak, katonatisztek, különösen huszárok s dragonyosok fogadják az érkező előkelőségeket s vezetik a puha szőnyegen a fenntartott helyekig. — Néhány öreg osztrák érkezik, kik fekete sárga, kétféjű sasos diszítésű ruhájukról ismerhetők fel. Majd néhány diszmagyar ruhájú honfitárs jelenik meg. Pár perccel utóbb fehér egyenruhás, sisakos, hosszú lakk-cizmás német tisztjek jönnek, s utánuk egy szemüveges, alacsony japán kiküldött vonul be, fekete ruhában. Megjelenik egy kínai is, majd néhány szakállas, sasorru, idősebb ember, kiknek jellegzetes, sötétpiros sapkája elárulja, hogy perzsák. Látunk közben a maguk jellemző diszruhájában orosz, francia, Egyesült Államokbeli, szerb, olasz s ki tudná elszámolni, hányféle kiküldöttet. Sokan feleségükkel jönnek, mások egyedül. Most az egész egyházi személyzet, a ponti-

ZAUDERER

posztódivatáruházában

Nagyvárad Zöldfa-utca 1. (Moskovits palota.)

A szezon előrehaladottsága miatt az összes raktáron lévő

férfi divat gyapjuszövetek

mélyen leszállított árban kerülnek eladásra

Tanuló fizetéssel felvétetik.

tünk a pogrom rendezéséről ezeket mondotta:

Vasárnap délután félöt óra tájban egyszerre több helyről is hírt kaptam arról, hogy a követségi palota és a Belgrádban lakó osztrák-magyar alattvalók ellen bombákkal felfegyverezett komitácók merényletet terveznek.

Azonnal magamhoz kérttem gróf Pongrácot, akinek utasítást adtam, hogy okvetlenül beszéljen Pasiccsal, akárhol találja is, közölje vele, hogy védelmet követelnek az osztrák és magyar alattvalók számára. A követségi titkár utján figyelmeztettem Pasiccsot, hogy őt teszem felelőssé az esetleges következményekért. Pasiccsot figyelmeztetésem nem lepte meg nagyon, ő maga is tudott arról, hogy készül valami. Hiszen ezt másnap be is vallotta nekem.

Nekem, mint belgrádi követnek, ezek után az volt a kötelességem, hogy a veszedelemre felhívjam itt élő alattvalóink figyelmét. A követségi személyzet végigjárta a várost és az osztrák és magyar honpolgárokkal közölte, hogy személy- és vagyonbiztonságuk érdekében kívánatos, hogy a vasárnapi éjszakát lehetőleg Zimonyban töltsék vagy pedig a követségre jöjjenek, ahol gondoskodás történik róluk. A követség személyzetének meghagytam, hogy nincs ellenvetésem az ellen, ha Zimonyba mennek át. Így is történt. Nálunk a követségen 45 ember hált, sokan szállókban béreltek szobát, mások pedig az utolsó hajójárral Zimonyba mentek. Nem történt semmi sem, illetőleg erőlyes figyelmeztetésem folytán elmaradt az, amit tervezték.

Ma délután kaptam Vukovics zimonyi rendőrfőnök értesítését, hogy két orosz anarkista Kragujevácból Belgrádba jön, hogy a követségi palotát felrobbantsák. Ezekon kívül is vannak készülő merényletekről ér-

fikáló főpap s két püspök a segédlettel a bejárathoz vonul s ők vezetik be a király s Alexandra özvegy királyné képviselőit, majd nemsokára rá nagykövetünket és nejét, ki, mint igen sokan a hölgyek közül, talpig nyászban, fekete fátyolban jelenik meg. A nagyközönség is sötét ruhában, legtöbben feketében vannak. Az arcokon komoly meghatottság ül s siri csend honol a templomban. A villanylámpák kigyulnak s fényárban uszik a befejezetlenül is remek székesegyház s megkezdődik az egyszerű csendes mise, mely alatt a remek énekkar szép gyászdalokat énekel.

A legnagyobb mértékben megható s felemelő keretek közt folyt le tehát a mise, szerencsétlen véget ért trónörökösünk s neje lekiüdvéért. S mikor Urfelmutatás volt, a kar elhallgatott, mindenki, az összes tiszték s a királyt képviselő herceg, a nagykövet és neje, mindnyájan letérdepeltek, magasztos csend volt s busan sirt a csengeifü gyászos akkordja... Oh, nem kíséreltem meg leírni, mily megható pillanatok, melyek alatt önkéntelen szakadt ki mindenki szívéből az ima azokért, kikért a mise fel volt ajánlva s minden ott levő magyar kebelből szegény, szerencsétlen hazánkért. Hálát adtam az Istennek, hogy ily fenséges pillanatokot átélhettem.

Vége van a misének. Az aranyozott székekben legelőül felkelnek, mélyen térdet hajtanak az oltár előtt, majd az oldalt ülő papi előkelőségeket meghajlással üdvözlők s kivonulnak a templomból.

Az egész művelt világ részvétét láttuk kifejezve ezen a misén a mérhetetlen csapás felett, mely hazánkat érte.

M. B.

tesulésem, lehet, hogy a holnapi temetés után is lesz valami. En katoná vagyok és nem félek, de kötelességemet teljesíteni fogom és megvédem osztrák és magyar honpolgáraink érdekeit. Más eszköz, mint a szerb kormány felelősségre való vonása, nem áll rendelkezésemre. A hangulat izgatott, engem méregkeverőnek és gyilkosnak nevezett el a szerb sajtó és a hihetetlen izgatásnak a pogrom lett volna a következménye. Most, e pillanatban csend van, hogy meddig, azt nem tudhatom.

OROSZORSZÁG BEAVATKOZIK

Bécs, július 14. Pétervárról jelentik, hogy az orosz kormány felszólította a szerb kormányt, hogy az anarchista-törvényt azonnal léptesse életbe.

Egyben figyelmeztette a szerb kormányt, hogy Ausztria-Magyarország kívánságát feltétlenül teljesítse.

Általános a vélemény, hogy ezáltal a helyzet lényegesen javult.

Hartwig temetése.

Ma délelőtt kilenc órakor ment végbe Hartwig Miklós, Oroszország belgrádi követének temetése. A szerb főváros hétfő óta gyászpompában van. Nincs ház, amelyen ne lenne fekete zászló.

Az orosz követségre szép számmal érkeznek a koszorúk. A legtöbbjét szerb nemzeti színű szalag díszíti. Báró Giessl Vladimir követ is hatalmas babérkoszorút küldött, amely talán valamennyi koszorú között a legimpozánsabb.

Ma reggel már hat órakor felvonult az utcákba a katonaság, két gyalogezred, a lovasság és a tüzérség a Konak-utcán, a Terezian állott fel, míg egy üteg a Kolimejdán-várba vonult a diszlövések leadására.

A konak előtt, amely éppen szemben van az orosz követségi palotával, a királyi gárda kék dolmányu, fekete süvegű testőrök állottak fel. Az összes üzletek zárva vannak, a forgalom szünetel és az utcákon, amerre a temetési menet elvonul, ezerszámra áll a nép.

Belgrád összes notabilitásai, a szerb kormány, a tisztikar, a szkupstina tagjai talpig feketében a ravatalos termekben tartózkodnak. Néhány perccel 9 óra előtt érkeznek a diplomáciai testület tagjai. Általános feltűnést kelt, amikor A. 66. jelzésű automobilján megérkezik báró Giessl Vladimir követ kíséretével.

Pontban kilenc órakor érkezett meg a szemközti konakból Sándor trónörökös-régen; utána György és Pál hercegek. A trónörökös megérkezése után megkezdődött a gyászszertartás, amelyet a metropolita végzett nagy segédlettel. Féltenegy órakor véget ért a szertartás. Az utcákon katonai vezényszavak hangzanak el és az orosz hadilobogóval letakart érekeporsót a hatlovas gyászhintóra teszik.

Hatalmas katonai gyászpompával kísérik Hartwigot utolsó útjára. Az utcákon — orosz rítus szerint — égő gyertyákkal állnak az asszonyok. Sándor trónörökös az egész uton gyalog megy a gyászkocsi után.

A vármegye új közkórháza.

Schodits személyesen hozza a javaslatot. — Julius 25-én tárgyalja az ügyet a közgyűlés.

A vármegye új közkórházának építkezését tudvalevőleg még az idén meg fogják kezdeni. Hogy ki építi fel a hatalmas épületet, az a jövő titka. A beérkezett ajánlatok tömegéből lehetetlenség volt megállapítani első tekintetre, hogy ki tette a legelőnyösebb ajánlatot és kit bízhat meg a vármegye az építkezéssel. A 120 pályázat fölött első sorban Schodits Elemér műszaki főtanácsos véleményét akarta megszerezni a vármegye, ezért az összes ajánlatokat még május 10-én felterjesztette Budapestre.

Azóta minden nap lesték a postán, hogy mit küld a főtanácsos. Pár nappal ez előtt aztán meg is érkezett egy pár soros értesítés, hogy az óriási anyag feldolgozás alatt áll és pár nap múlva lesz vele kész Schodits. Azóta ismét eltelt egy pár nap és az ügy egyre égetőbb kezdett lenni, mert tudvalevőleg a júliusi rendkívüli megyegyűlésnek kell a végleges határozatot kimondania az összes vélemények alapján a megbízásra nézve.

Tegnap újabb értesítés jött Schoditstól. E szerint a nagy munkával már teljesen elkészült, most csupán az utolsó részleteket végzi, amihez egy-két nap szükséges. A teljesen kész javaslatot július 18-án Schodits Elemér személyesen hozza Nagyváradra és be fogja mutatni Fráter Barnabás alispánnak.

Az óriási anyag feldolgozása igen nagy feladat volt és ez volt az oka az eddigi késlekedésnek.

Schodits különben jelezte, hogy munkáját oly praktikusán készítette el, hogy az összes ajánlatok nagyon könnyen áttekinthetők. Az általa készített munka minden egyes ajánlatot figyelembe vett és az első tekintetre feltűnő minden beadott ajánlat közötti különbséget.

A Schodits javaslata első sorban a kórházépítő bizottság elé és az államépítészeti hivatal elé kell, hogy kerüljön. Nehogy azonban az államépítészeti hivatal és az építő bizottság hetekig legyen kénytelen a nagy anyaggal bajlódni, Schodits ígéretet tett, hogy a végleges döntésig, illetve az építkezés odaitéléséig állandóan Nagyváradon fog tartózkodni. Az ő munkája alapján az építő bizottság 2-3 nap alatt tiszta képet nyer a beadott ajánlatokról és akadálytalanul hozhat határozatot.

A műszaki főtanácsos tehát szombaton Nagyváradra érkezik és megkezdí tanácskozásait az alispánnal. Pár nap múlva ezután a kórházi választmány ülésezik. Ezen az ülésen alakítják meg az építő bizottságot, mely nyomban megkezdí tanácskozását a Schodits közbenjöttével.

Tegnap Fráter Barnabás alispánnal tárgyalások voltak a rendkívüli közgyűlésre vonatkozólag s mint értesülünk a rendkívüli közgyűlés napját július 25-re tűzték ki. Julius 25-éig tehát feltétlenül el kell készülnie ugy az építő bizottságnak, mint az államépítészeti hivatalnak a javaslattal.

A 25-én tartandó rendkívüli megyegyűlés döntésétől függ aztán, hogy ki kapja a

millió munkát. A vármegye határozata után augusztus elején a győztes vállalkozó cég megkezdi az alapmunkálatokat.

A munkásbiztosítási hátralékok ügye.

Ily című e hó 12-én megjelent közleményünkre vonatkozólag dr. Katz Béla, Kállay József, Pelle János, Kappner Ármin, Megyery Sándor és Szilágyi Ferenc helyreigazító cikkeket küldtek hozzánk, amelynek közlése a sajtótörvényből vett okoknál fogva lehetetlen. Azonban nehogy úgy lássék, mintha valakit elzárnánk a nyilatkozástól, a nyilatkozatból közöljük azt a tényállítást, hogy „Pelle János kőműves-segéd (és nem pallér) nem tisztviselője a pénztárnak, hanem az önkormányzatnak 3 évre választott elnöke, aki tisztségét javadalmazás nélkül látja el. Dr. Altmann Jakab annyira nem szociálista, hogy a helybeli függetlenségi párt egyik elnöke. Dr. Katz Béla ügyész kizárólag a peres és peren kívüli jogi ügyeket, Kállay József a fizetési jegyzékek készítését, Kappner Ármin a tagok jogosultságának megállapítását, Megyery Sándor és Szilágyi Ferenc a betegek ellenőrzését végzik. Mindannyian egyáltalán soha a pénztári folyószámlák vezetésére és a járulékok behajtására a legkisebb befolyást vagy közremunkálást nem gyakoroltak. Ha volnának is itt felróható hibák, ezért bennünket jóhiszeműen felelősségre vonni nem lehet.”

Aláírták: Dr. Katz Béla, Pelle János, Kállay József, Kappner Ármin, Megyery Sándor, Szilágyi Ferenc.

Miért zudul a hegyi víz a Rákóczi-utra.

A félbemaradt munka következménye.

Azt hisszük, hogy a vasárnapi és hétfői óriási zápor után Kórház-utca és a Rákóczi-ut sarkán tapasztalt dolgok ismétlődése ellen okvetlenül intézkedni kell Nagyvárad városának, mert nem tűrhető, hogy egy város közepén a lakosság állandóan ki legyen téve annak a veszedelemnek, hogy előnti az utcát, a házak pincéit a hegyről lerohanó szennyes ár s megbénítja a város forgalmát.

Előfordulnak rendkívüli esetek mindenütt, hisz nem régen Párisban is történtek földszüppedések, csatorna beomlások, de ott igyekeznek is segíteni azon, hogy a jövőben elkerüljék a hasonló szerencsétlenségeket.

Kórház-utcán már évek óta minden nagyobb zápornál ismétlődik az a baj.

A városi mérnöki hivatal belátta ennek az állapotnak a tarthatatlanságát s el is készítette Petőfi utcánál a levezető csatornát, megfelelő nagy méretben. Az utca alsó két szélén, vaskorlással lekerítve készen áll az óriási csatorna szeru, azonban ehhez nem juthat a hegyről lerohanó víztömeg, mert csak félmunkát csinált a város.

Ugyanis az utca uttestének átburkolása szükséges.

Ma ugyanis az utca közepén vájt magának utat a víz, s a két oldalról is az ut közepére tolul a víz. Ezért nem juthat le az ár a Párispatakba, hanem tovább ömlik egész a Rákóczi utig a sáros, piszkos víztömeg.

A mérnöki hivatal előre tudta, hogy

az uttest átídomítása nélkül a csatornák nem vezetik le a vizet, s elkészítette az uttest átburkolásának tervét. akként, hogy az uttest közepét domborura kikövezteti, még pedig kocka kővel, hogy a lerohanó iz ereje a burkolatot meg ne bonthassa. Sőt már oda is hordták a munkálathoz szükséges kockaköveket.

A munkálat azonban megakadt, mert nincs a városnak pénze. A garmadában ott heverő kockaköveket benőtte a fű és gaz.

Pedig ezen munkálatot házilag, aránylag kevés költséggel el lehetne végeztetni, s akkor adott esetben a hegyről lerohanó víz az uttest két oldalán lefolyást találna a már kész csatorna víznyelő aknáiba.

Ezáltal elkerülnék azt, hogy minden nagyobb zápornál elöntse a víz és sár a környéket és a Rákóczi-utat.

A városnak módot és alkalmat kell keresni, hogy a félben hagyott munkát befejezzék.

Madarassy Gábor Margita diszpolgára.

Margita hálája a képviselőjének.

Küldöttség adja át a diszpolgári oklevelet.

Pár héttel ezelőtt már részletesen ismertettük azt a nagyszabású mozzalmat, melyet az egész Margita társadalma indított és amelynek célja az volt, hogy a község a legnagyobb elismerését nyilvánítsa képviselőjének dr. Madarassy Gábornak. A mozgalom élén dr. Pálffy Gyula margitai ügyvéd állott, aki mellé tömörült az egész Margita társadalma pártkülömbőség nélkül.

Pálffy Gyula készítette a javaslatot, melyben azt indítványozta a képviselőtestületnek, hogy a kerület képviselőjét diszpolgárrá válasszák. Az indítvány részletesen kifejtette azokat az érdemeket, amiket Madarassy Gábor szerzett a kerületben. Maga az, hogy Margita környékének teljesítette régi óhaját, nevezetesen lehetővé tette, hogy közkórházat létesítsenek, oly nagy jótétemény és oly cselekedet volt, amivel nemcsak Margitának, hanem az egész környéknek háláját érdemelte ki. Madarassy mindent elkövetett Margita felvirágzásáért. Keresztül vitte, hogy Margita vámszedési jogot nyert. Az utügyekben is rengeteg munkát végzett a képviselő. Ez érdemek alapján indítványozták Pálffy Gyula vezetésével a margitaiak, hogy Madarassy Gábort hálájuk és elismerésük jeléül diszpolgárrá válasszák.

A képviselőtestület tegnap délután közgyűlést tartott, melynek egyik pontja volt az indítvány. Az ünnepélyes alkalomból az összes képviselőtestületi tagok megjelentek az ülésen.

Lipeckzy Gyula községi főbíró nyitotta meg az ülést, aki ismertette a tárgysorozatot, melyben a Madarassy Gábor diszpolgársága is szerepelt. Az indítványt nagy lelkesedéssel fogadták a képviselőtestületi tagok.

— Éljen Madarassy! — kiáltották egyhangulag.

A nagy ováció lecsillapulta után Brösztel Lajos esperes-plebános állott szólásra.

Az írásban tett indítványt minden tekintetben magáévá tette. Külön is méltatta az államtitkár áldásdus tevékenységét. Végül ő is indítványozta a javaslat elfogadását.

Leirhatatlan lelkesedéssel fogadta a képviselőtestület az indítványt.

— Elfogadjuk!

— Éljen Madarassy Gábor, Margita diszpolgára!

Végül egyhangu határozatban mondta ki a képviselőtestület, hogy Madarassy Gábort diszpolgárrá választja.

A határozat kihirdetése után abban állapodott meg a képviselőtestület, hogy a diszpolgári oklevelet küldöttségileg adja át az államtitkárnak. A küldöttségnek a község polgárai és a képviselőtestület tagjai közül az önként jelentkezők lesznek a tagjai.

A diszpolgárrá történt megválasztásról nyomban a képviselőtestületi ülésből táviratot küldtek az államtitkárnak.

A távirat szövege a következő:

Méltóságos

Dr. Madarassy Gábor
pénzügyi államtitkár urnak

Budapest.

Margita nagyközségének képviselőtestülete, azon alkalomból, hogy Méltóságodat a községünk érdekében kifejtett áldásos tevékenységéért a mai napon diszpolgárává választotta, hálás szeretettel

üdvözli

Lipeckzy Gyula,
főbíró

Első papszentelés a hajdudorogi g. k. egyházmegyében.

A debreceni görög katolikus templom megszentelt falai között örökemlékeztető ténykedés folyt le a közelmúlt napokban. Miklóssy István hajdudorogi g. sz. róm. kath. püspök e hó 12-én, vasárnap tartotta itt az első papszentelést. Székely Jenő nagyváradi, Botei János balázsfalvai, Vályi Miklós és Szuvák József eperjes-egyházmegyei végzett theológusokat szentelte áldozópapokká. A felszentelendők a Therésianum fiunevelő intézetben végeztek nyolc napos lelkigyakorlatot, amelyet a püspök egyenes kérésére Domanek Pál, az intézet praefectusa végzett. A lelkigyakorlat e hó 4-én vette kezdetét és Miklóssy püspök ötödikén adta fel a felszentelendőkre a subdiakonatus, hetedikén a diakonatus, vasárnap pedig áldozópapokká szentelte mind a 4 végzett theológust.

A szentelés.

Vasárnap már a kora délelőtti órákban nagy csoportokban vonultak a hívők és érdeklődők a gör. kath. templom felé, hogy e meghatározó szép szertartáson jelen lehessenek. Pontban tíz órakor érkezett meg kocsin, harangzugás közepette a főpásztor, Bányai Jenő oldalkanonok egyházmegyei főtanfolygató kíséretében.

Az asszisztáló papság teljes diszben fogadta a püspököt a templom ajtajánál Márkhis Romulus nagykárolyi főesperessel az élén, ahol az Oltáriszentség elő borulva imát mondott. Majd teljes püspöki diszbe öltözve, megkezdte a szent misét teljes segédlettel. Felajánlás után kezdetét vette a felszentelési szertartás, amelynek végzetével az ujonnan felszenteltek is az oltárhoz vonultak és koncelebráltak a püspökkel. A pápáért, a királyért, püspökért és ujonnan felszenteltek-

ért mondott ekténiák után a püspök áldást osztva, a papság kíséretében elhagyta a templomot.

Délben a püspök ebédet adott, amelyen az ujonnan felszenteltek és az udvari papságon kívül résztvettek: Márkus Romulus nagykárolyi főesperes, Bányai Jenő éneklőkanonok, Domanek Pál therézianumi praefectus és Papp Gyula debreceni g. kath. plébános. A püspök felköszöntőt mondott, amelyben meleg hangon mondott köszönetet mindazoknak, kik a szentelés nagy munkájában segédkeztek, külön megemlékezve Domanek Pál praefectusról, aki a spirituális teendők elvállalásával nagy terhet vett le válláról. A résztvevők a késő délutáni órákban távoztak el a püspök vendégszerető lakásáról.

A Körösbe ugrott egy fiatal leány.

Izgalmas mentés.

A szerelem megint áldozatot követelt. A csunya, sárga Körös már régen nem kapott zsákmányt. Tegnap délután négy órakor a hullámok karjaiba dobta magát egy fiatal leány, de az öngyilkossági kísérlet nem sikerült.

Igen népes volt tegnap négy óra tájban az Ezredévi emléktér s legkevésbé sem gondolta senki sem, hogy az a fiatal leány, aki az új gyaloghídon sétálgat, öngyilkossági tervvel foglalkozik.

Egy-két padonülő magányos embernek feltűnt a leány sápadt arca s izgatott viselkedése. A leány többször nézett végig a hídon, úgy látszik azt várta, hogy senki se legyen sem előtte, sem utána.

Végre egy alkalmas pillanatban hirtelen mozdulattal átvette magát az alacsony vaskerítésen és halk sikollyal a vízbe zuhant. A sebes folyó elkapta a könnyű teremést, virágos szalmakalapja és fehér szoknyája még egy ideig a víz hátán uszott s aztán alábukott.

Izgalom a korzón.

A sűrű gesztenyefák alatt kimerült emberek üdögéltek, egyik-másik padon randevuzó párok diskuráltak, mikor a Körös-parton elkiáltja magát egy diákféle fiatal-ember:

— A vízbe esett egy leány!

Egyszerre mindenki felugrált, a part korlátjához s a kis hidra rohantak.

Először mindenki azt hitte, hogy beleesett a leány, mert nem látták, amikor átmászott a vaskerítésen.

Többen neki fogtak a vetkőzésnek, de még mielőtt a leány szoknyája is eltűnt volna a sárga hullámokban,

Apperger Sándor

nevű hivatalos ruhástul beleugrott a hideg vízbe és hatalmas erővel uszott a leány felé.

Izgalmas pillanatok teltek el. A közönség néma szorongással nézte a küzdelmet, amit a derék férfi a hullámokkal folytatott. Végre is elkapta a leány derekát és néhány perc múlva már ott pihent a kifogott leány a sziget zöld pázsitján.

A derék szolgát a közönség megtapsolta. Már ekkor ott volt Becsei rendőrmester, aki telefonon értesítette a mentőket.

A mentők bevitték az ájult leányt a

Munkásbiztosító rendelő szobájába, ahol dr. Fischer Imre főorvos néhány pillanat alatt eszméltre keltette.

Az elegánsan öltözött 19 éves leány megmondta, hogy hogy hívják, Apja szegény hivatalnok. Arra a kérdésre, hogy miért ekart meghalni, azt mondta, hogy neki ezt muszáj megtenni. Már másodszor követ el öngyilkossági kísérletet. Életuntságot emleget.

A mentők bevitték a kórházba. Valószínűleg belső sérülései vannak. Kívül semmi baja nem történt. Még csak horzsolást sem kapott.

..HIREK..

Tájékoztató.

Jul. 15. d. u. 6 órakor a Biharmegyei Kaszinó közgyűlése.

Jul. 19. Kath. Népszövetség nyári mulatsága a Püspök-fürdőben.

* **Személyi hir.** Lukács Ödön városi pénz és adóügyi tanácsos nyári szabadságát megkezdte és külföldre utazott. Távolléte alatt a pénz- és adóügyi ügyosztály vezetését Pásztor Bertalan aljegyző vette át.

* **A vármegye rendkívüli közgyűlése.** Biharvármegye törvényhatósága e hó 25 én ismét rendkívüli közgyűlést tart. A közgyűlésnek főtárgya lesz a vármegyei új kórház ügye. A 25-iki közgyűlésen dönt a vármegye a hadapródiskolában betöltendő két alapítványi helyre beérkezett pályázatok felett is. Ezekon kívül még több sürgősebb természetű községi ügy szerepel a közgyűlés tárgysorozatán.

* **Kevés lesz az új választó.** Az összeíró küldöttségek nagyobb része már napok óta munkában van. A választói jogosultságra azonban korántsem jelentkeztek az összeíró küldöttségnél annyian, mint várni lehetett. Azt hitte mindenki, hogy százával lesznek minden körzetben az új szavazók, de ez a feltevés nem vált be. Például az I. kerület 4. szavazókörizetében, ahol pedig igen sok az olyan polgár, aki eddig nem volt választó, az új törvény szerint pedig könnyen megszerezhetné a választói jogosultságot, a már napok óta tartó összeírásnál összesen csak 42 polgár jelentkezett felvételre. Ma, szerdán működik még ez az összeíró küldöttség s erre vonatkozólag a következő értesítést bocsátotta ki a küldöttség elnöke:

Az első képviselő választó kerület 4-ik szavazókörizetben lakó polgárokat értesitem, hogy az országgyűlési képviselő választók összeírását szerdán d. u. 7 órakor feltétlenül be fogom fejezni. Felhívom tehát mindazokat, akik ezideig még nem jelentkeztek, hogy f. hó 15-én szerdán délután 4 órától 7 óráig Széles-u. iskolában annál is inkább jelentkezzenek, mert a későbbi jelentkezéseket figyelembe venni nem fogom. Nagyváradon, 1914. július 14-én. Juricskay Barna, összeíró küldöttségi elnök.

* **Öngyilkos állomásfőnök.** Tutsek Ferenc körösladányi állomásfőnök tegnap délelőtt fűbelötte magát, mert az elszámolás körül diferencia merült fel. A súlyosan sérült embert Nagyváradra szállították és a Biharmegyei kórházban vették ápolás alá. Állapota aggasztó.

* **Rablógyilkos merénylet egy plébános ellen.** Négrádverőcén Friedrich Sándor plébános éjjel arra ébredt, hogy valaki betörte a szomszédos szoba ablakát s bent feszegeti a szekrényeket. A halálra rémült plébános gyorsan felöltözött, kiugrott az ablakon s a szomszédokat felköltötte. A tanító és annak szintén tanító vendége revolverrel tértek vissza. Mikor az ajtót felnyitották, a plébános rémülve látta, hogy a rabló a saját öcsese. Az elvetemült ember revolverrel lövöldözött a plébánosra és a két tanítóra. Az egyik tanító lerántotta a rablót a lábáról, aki még ekkor is tett rá lövést és a tenyerény megsebezte a tanítót. Erre a tanító is fegyverét használta és a rabló fején könnyű sebet ejtett. Csakhamar megérkeztek a csendőrök, akik összekötözték. Zsebében 207 koronát találtak, amit a feltört szekrényből rabolt. A csendőrök előtt azt vallotta, hogy előbb kiakarta rabolni a plébános bátyját, azután meggyilkolta volna. A további faggatásra csak annyit válaszolt, hogy családi ügyből kifolyólag szánta rá magát a borzalmas dologra. A rabló züllött ember, akit bátyja husz évig segített.

* **A bihari Kath. Népkör.** Mindössze öt esztendeje áll fenn Bihar községben a Kath. Népkör, de már ily rövid idő alatt is szép munkára tekinthetnek vissza a kör egyszerű, derék tagjai. Így pl. hogy a Kath. Népszövetség biztosítási osztályának képviselő és a biztosítások lebonyolítását a maguk kebelében átvették és eszközlik. Az ötödik évforduló alkalmából pedig kedves ünnepségre készülnek. Hammermüller János és Barabás Lajos köri tagok kezdeményezésére Szent-Királyi Zoltán plébános, volt orsz. képviselő támogatásával, a kör tagok hozzájárulásából elkészítették Fehér Nándor plébánosuk, a kör alapítójának életnagyságu arcképét s ezt legközelebb ünnepély keretében fogják a kör termében leleplezni. A szépen sikerült arckép méltóan örökíti meg az alapító plébános érdemeit s praktikus érzékét s egyben biztatóan fogja ösztönözni a tagokat, hogy tovább rendületlen kitartással haladjanak a megkezdett nemes uton.

* **Cserkész csapat Nagyváradon.** Feltűnést keltett tegnap Nagyváradon egy tíz tagból álló cserkész csapat. A hamisítatlan cserkész öltözetben és felszereléssel levő ifjak pirosposztagás arcszine elárulta, hogy győzik a fáradalmakat. A budai Rákóczi-collegium ifjúsági kongregációjának tagjai voltak. A bátor kis csapatot Erős Gusztáv cserkésztest vezetője vezette. Már két héttel ezelőtt leutaztak Kolozsvárra, a honnan a révi Zichy-barlanghoz mentek. A Királyhágón ütöttek tábort s a szabadban töltöttek egy hetet. Maguk főztek s igazi cserkész módon gondoskodtak magukról s gyakorolták a cserkész életet, a rengetegben viharok és zivatarok között, amelyekből bőven kijutott nekik. Hétfőn érkeztek Nagyváradra s a tegnapot itt töltötték; megtekintették a város nevezetességeit. Ma, kedden hajnalban utaztak át Debrecenbe, ahol a Hortobágyon egy hetet szándékoznak tölteni, teljesen csikósmódon élve. Debrecenből hazautaznak Budapestre.

* **Meglékelik a dobsinai jégbarlangot.** A csodás képződésű dobsinai jégbarlanggal egy idő óta aggodalmas bajok vannak. A barlang évről-évre feltűnően kisebbedik, mert tulságosan gyors a jégképződés. A barlang összezsugorodása ellen

elhatározták, hogy meglékelik a barlangot, mintegy hatvan méter hosszú, nyitható és zárható, szellőztető lyukat vágnak a sziklákra át a barlang nagy korcsolyaterméig. Tervbe vették azonkívül a barlang még ismeretlen mélységeinek: a „Pokol torká”-nak a kikutatását s az ugynevezett kápolna-részen felvonó készüléket helyeznek el.

* A fürdői közlekedés. Így nyári időben megindul a népvándorlás a fürdők felé. Minden fürdővonat egész tömegeket visz kifelé a városból, mert minden idegünk eped egy kis pihenés után. Ép ezért, ismerve a Máv. vezetőinek a közönség kényelmét mindig szemelőtt tartó figyelmét, nem hallgathatjuk el egy észrevételünket. A délutáni órákban a fürdőkre igyekező közönség részére sohasem elég a fürdővonat. Eltekintve attól a különben teljesen indokolatlan tényről, hogy ilyen mellékvonalokon jórészt az idejét mult zárt fülkéjű kocsik vannak forgalomban, még ezek sem állnak kellő számban az utazók rendelkezésére. A kocsik zsúfolva vannak. Nem esoda, ha az érzékenyebb idegzetű embert az a néhány pernyi ut is halálra gyötéri. Minden vonathoz hozzáfűzött 1—2 modernebb kocsival teljesen segítve lenne ezen a már tűrhetetlen helyzeten. Bizunk a Máv. figyelmében s várjuk a fürdői közlekedés javulását.

* Merényletet terveztek az összekötő vasúti hid ellen. Nagy szenzációt okozott tegnap Budapesten az a hír, hogy éjjel a budapesti összekötő vasúti hid ellen a nagyszerb propaganda néhány tagja bombamerényletet tervez. A rendőrség a katonasággal együtt azonnal elzárta a gyalogjárót. Átvizsgálták a hid minden zegét-zugát, de a bombát nem találták meg. Ezalatt detektívek a környéket kutatták át, de ezek nem akadtak semmi gyanus körülményre. Mindazonáltal a rendőri és katonai hatóságok a legmesszebbmenő óvintézkedést léptettek életbe. De nem szűnt meg a detektívek munkája sem, mert bizalmas értesítés szerint tegnap jött Belgrádból a nagyszerb propaganda néhány tagja Budapestre azzal az eltökélt szándékkal, hogy fölrobbantják az összekötő vasúti hidat. Tervük, ugylátszik, idő előtt kipattant és most a detektívek a terroristákat keresik.

* Ma kezdődik a beiratás a Donát-féle ker. magántanfolyamon, mely kulturális intézményt nem tudjuk eléggé dícsérni. Nem mindenkinek áll módjában iskolát látogatni és sokan vannak, akik az iskolában tanulni nem tudnak, gyakorlati alapon azonban nagyon jól elsajátítanak minden tudományt, különösen pedig a kereskedelmi életben szükséges tudnivalókat, minthogy a kereskedelmi élet kizárólagosan gyakorlati alapon áll. Mindazok, akiknek nyilvános iskolát látogatni nem áll módjukban és a gyakorlati életben szükséges tudnivalókat el akarják sajátítani, siessenek, mert az intézet csak korlátolt számban vesz fel tanítványokat.

* Az összeíró küldöttségek és a választási tisztikar napidijai. Sándor János belügyminiszter tegnap körrendeletben értesítette Fráter Barnabás alispánt arra nézve, hogy a választókat összeíró küldöttségeknek mennyi napidij jár a belügyi tárca terhére. A rendelet a két küldöttség között különbséget tesz. A választásoknál közreműködő elnöknek 16 korona napidiját állapít meg. Míg a többi tagoknak, valamint az összeíró küldöttségeknek s azok elnökeinek 8 korona napidiját. Ez a megállapítás figyelmen kívül hagyja a fizetési

osztályokba beosztott tisztviselőket, akiknek esetleg magasabb napidij jár. A választási elnököknek első osztályu jegy árát téríti meg a miniszter, míg a többi tagoknak csak második osztályut. A miniszter külön hangsúlyozza, hogy ahol a fuvar olcsóbb, mint a vasut, ott fuvarra kell igénybe venni. A gyorsvonatot csakis kivételes esetekben lehet használni. A helyben lakó választási vagy összeíró küldöttségi tagok fuvarra igényt nem tarthatnak, ép ezért utasította a központi választmányok elnökeit a miniszter, hogy lehetőleg olyan tagokat válasszanak be a küldöttségbe, akik helyben laknak, illetve működési helyük lakóhelyekkel összeesnek. A városokban vagy önálló választókerületekkel bíró nagy községekben napidijra senki sem számíthat.

* Huzella Gyula balesete. Nagyvárad egyik legtekintélyesebb kereskedőjét, a Kereskedelmi és Iparkamara volt elnökét Huzella Gyulát súlyos baleset érte Szováta fürdőn, a hol családjával nyaral. Péntek délután ő, a felesége és a leánya az erdőben sétáltak, mikor Huzella eleszott és belezuhant egy mély árokba. Csak nagynehezen tudta a családja kiszabadítani a veszélyes helyzetből. A fürdőorvos azonnal megvizsgálta és konstataulta, hogy a karja kificamodott és erősebb zuzódásokat szenvedett. Szombaton azonban elvesztette eszméletét Huzella Gyula, mire a kétségbeesett felesége sürgönyileg elhívatta dr. Berkovits Renét, a házi orvosukat. Dr. Berkovits René megállapította, hogy a ficamodáson és zuzódáson kívül kisebbfokú agyrázkódást is szenvedett, de egyben megnyugtatta a családot, hogy néhány napi nyugalom után teljesen helyre áll az egészsége. A hír tegnap érkezett Nagyváradra és városszerte osztatlan részvét nyilvánult meg a köztisztületben álló kereskedő iránt.

* Telbisz Károly halála. Telbisz Károly Temesvár város nyugalmazott polgármestere, udvari tanácsos, a Ferenc József-rend középkeresztjének tulajdonosa, aki 29 éves polgármesterkedése után ez év elején ment nyugalomba, tegnap délelőtt Pörschachban, 60 éves korában hirtelen elhunyt. Telbisz Károly polgármesterkedése szorosan összefüggött Temesvár város fejlődésével, amelyből igazi modern kulturcentrumot alkotott. Mikor munkájának betetőzéseül a vízvezetékét, csornázást és egyéb középítkezéseket teljesen befejezte, akkor vonult polgártársai szeretetétől övezve nyugalomba. Ezelőtt négy-öt hónappal súlyos betegségbe esett és külföldön keresett gyógyulást, ahonnan helyreállított egészséggel tért vissza. A polgárság ekkor nagy ünnepekkel fogadta. A nyár elején Pörschachba ment üdülni, ahonnan mos hirtelen halála hírért hopza a táviró. Az elhunyt nyugalmazott polgármester sváb családból származott, Szegeden és Pozsonyban végezte tanulmányait. Résztvett a boszniai okkupációban, ahol dícsérő elismerésben részesült. A városban a gyász általános. A tanácsot rendkívüli ülésre hívják össze, hogy a szükséges intézkedéseket megtegyék.

* Suffragette-bomba egy kápolnában. Londonból jelentik, hogy a Rosslan-kápolna papságát már régebben figyelmeztették, hogy a suffragettek merény-

letet akarnak elkövetni a kápolna ellen, miért is a kápolnát minden éjjel őrizték. A suffragetteknek mégis sikerült egyik ablakmélyedésbe elhelyezni egy bombát, a melynek kanóciát meggyújtották. A bomba fel is robbant, de nem tett kárt, mert az ablak erős dróthálával van bevonva.

Nem emeljük föl az előfizetési díjakat,

mint a legnagyobb fővárosi lapok példájára bizonyonnyal egyes vidéki lapok is meg fogják tenni. Pedig mi is érezzük a nyomasztó gazdasági válságot, nekünk is vannak gondjaink, de ezekkel szemben bizalommal tekintünk Nagyvárad és Biharmegye, általában az egész egyházmegye keresztény közönségére, mely megérti a

TISZANTÚL

nemes intencióit, mely velünk küzd a keresztény Magyarországot. Ezt a mi közönségünket megfelelő hirszolgálatlall ellátni, az eseményekről mindig híven és igazán tájékoztatni, a keresztény közönségnek keresztény szellemű, jó, modern lapot adni a kezébe: ez a mi állandó törekvésünk. A

TISZANTÚL

rendületlen kitartása a keresztény Magyarország tiszta zászlaja alatt meg is termette gyümölcseit: előfizetőinek száma folytonosan nő, egyre többen és többen látják be, hogy keresztény ember csak keresztény lapot járathat.

A közönség nagy érdeklődésének és hathatós támogatásának következménye azután, hogy a

TISZANTÚL

nagy terjedelmű, minden ízében modern, eleven lappá fejlődött, amely hirszolgálat tekintetében versenyképes, iránya, hangja előkelő, nem személyeskedik, de a keresztény Magyarország igazainak védelmében mindig haragra kész.

Az új félév kezdetén kérjük olvasóinkat, támogassák, terjesszék lapunkat. További fejlesztés a mi célunk; újévi ajándéku minden előfizetőnk megkapja a

TISZANTÚL

NAGY KÉPES NAPTÁRÁT,

mely maradandó értékű ajándék lesz minden keresztény család részére.

Fürdőre utazó előfizetőink részére készséggel küldjük utánuk a lapot, ha címüket levelezőlapon bejelentik a kiadóhivatalnak.

A mi lapunk önzetlenül szolgálja az igazságot és azt a közönséget, mely csak az igazságot akarja olvasni lapjában. Éppen azért **mi nem emeljük fel az előfizetési díjakat,** csak egyet kérünk: fokozott buzgóságot a keresztény sajtó terjesztésének nemes ügyéért!

Ifj. Voszka Ferencz

és Társa cipész mesterek

Szilágyi Dezső-utca 6. szám.

! Mértékszerűen megrendelések a legpontosabban. !

Kath. Kör tagoknak előírt engedménnyel.

* **Fixirozzák a feleségem . . .**

Május közepén, amikor végére járt már a budapesti színházi szezon, hirtelen egy szindarab címe vált szállóigévé a fővárosban. Ez a szindarab — mert annak kell nevezni — az Apolló-színházban került színre *Karinthy Frigyes*, a kiváló humorista volt a szerzője s a címe, amely egyszerre bevonult a pesti kávéházakba, utcákba így hangzott: „Fixirozzák a feleségem . . .” Azt a nem éppen kellemes állapotot amelyet a darab címe így jelzett, enyhítette az a tudat, hogy amiről tulajdonképpen szó van az egy rendkívül humoros, eredeti, újszerű megnyilvánulása egy igazi írói talentumnak, akinek szívesen megbocsájítjuk azt is, hogy házasetünk egy rettenetes félszégén akadt meg a szeme. *Karinthy* mozsizkeccse a „*Fixirozzák a feleségem . . .*” e hét végén Nagyváradon fog alkalmat adni mindenkinek, akinek az igazi szatira iránt érdeke van, hogy mulasson egy olyan meglátáson, amelyet sokszor tragédiának hajlandó érezni. A szkecs a budapesti szereplőkkel a *Hellies*-filmvállalat rendezésében a *Vigadó*-mozgósínházban szombaton, vasárnap, hétfőn és kedden fog színre kerülni.

x **Ma, szerdán este** M. K. honvédenekar nagy hangversenyt rendez a Fekete Sas-kávéházban. 1. Perzsainduló, Strauss J. 2. Alomképek keringő, Fucsik. 3. Nyitány Költő és paraszt, Suppé. 4. a) Nagy ábránd „Parsifal” c. op.-ból, Wagner R; b) „Ave Mária” Othello c. op.-ból, Verdi. 5. a) Szene de ballet hegedű solo, Beriot; b) Berceuse, Nossek. 6. A tartalékos álma nagy katonai egyveleg, Ziehrer. 7. Nagy ábránd Hoffmann meséi c. op.-ból, Offenbach. 8. Zár induló.

x **Aszódy Mihály** Trieszti Kávé, Tea behozatala Nagyvárad, Kossuth-utca Sas palota Telefon 635. sz. Kakao ajánlat. A Banán kakao a gyermek világot meghódította a szülők öröme, ezen kakaótól a gyermekek hiznak, erősödnek, rendkívül táperejű. E kakaónak 1/4 kilója 1 korona, 1/8 kiló 50 fillér. Nagyváradon egyedüli főlerakat Kossuth-utcán és a Rákóczi-uti új kávéüzletében van. Hollandi kakao 1/4 kiló 1 korona, 1/8 kiló 50 fillér, 1 kiló 3-60 fill. Ajánl. m. Rákóczi-uti Csokoládé Király fiók üzletemét a cukorka vásárló közönség figyelmébe. Kugler Gerbeaud bonbonokkal felszerelve. Egyidejűleg méltóztassék Aszódi 8 félé zamatu pörkölt kávéit meghozatni, mely izre és zamatra utánozhatatlan. Mindkét üzletben motorüzemű kávépörköldé. Tea, rum, cognac, gyógy bor, likőrök, kotányi édes paprika, sajt, szalámi, lipói turó, méz, zsemek eredeti angró árban lesz számitva. Japán szervizek a a Rákóczi-uti üzletem kirakatában látható.

x **Női fehér vászon fél cipő** amerikai forma bőr sarokkal gombos, fűzős, kivágott, spanguis 5 korona, szarvasbőr női fél cipő, finom női bőr fél cipők minden színben 5 korona. Szandál 20—25 számig 2 korona, 26—28-ig 2 K 60, 29—34-ig 3 K 20, 35—43 4 K. Férfi chevrau amerikai cipő 10 K. Kalapok uri divat cikkek fehérneműek legolcsóbb beszerzési forrása FEKETE JENÓNÉL Szent János-utcán Kis Pipa vendéglő mellett. Telefon 13—70.

x **Kiadó lakások.** Szőlős-utca 12. szám alatt két szobás lakás a hozzá tartozó mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. — Csiztér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Hattyu-utca 35. sz. alatt egy szobás lakás mellékhelyiségekkel együtt azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Tak.-pénztár r.-t-nál, Kossuth-utca 6.

* **Ingtatlan eladás.** Nagytelek-utca 31 szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

x **Petőfi-utca végén** a Törköly-mérő-ut 114. sz. alatt két egyszobás lakrész május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál, Kossuth-utca 6.

x **Kiadó lakások.** Szacsay-utca 11. számú házban egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel AZONNAL kiadó. — Ugyanott egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel f. évi NOVEMBER 1-ére kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank r.-t-nál.

x **Kossuth-utca 2. sz. házban** a volt Sziehta, valamint Tóth Zsigmond-féle üzlethelyiségek azonnal kiadók. — Ugyanott az emeleten egy kétszobás udvari lakás hozzátartozó mellékhelyiségekkel május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

x A legújabb **párisi kalap-újdonságok** egyedül KOHN HELEN kalapüzletében kaphatók, Nagy Sándor-utca (Weiszlovich-ház), ahol nagy választék áll a hölgyközönség rendelkezésére a legizlésebb és a legújabb divatu kalapokban igen olcsó árakban. A Szigligeti-színház művésznőinek kalapszállítója. Átalakításokat modellek után vállal.

x Egy nagy **raktárhelyiség** a Szacsay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank r.-t-nál.

x A **legjobb akarattal kérem** győződjön meg a világhírű Rádium Bohémi v. Japán Roma hegedű hur különlegességeimről. Gramofon lemez újdonságok Király, Fedák, Rózsa, Környei, Fráter nagysikerű felvételei. Saját készítményű modern cimbalnok, gramofon, hegedű és az összes hangszerek javítása olcsón. SIMON GYULA Rákóczi-ut 22. hangszerkészítő.

„The Roosevelt Schoe”

amerikai cipők

12-50 és 16-50 kizárólag

Reichard Dezső

cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárda épületében kaphatók.

**A legszebb
kézimunkák
Tátray cégnél**

Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

TÁVIRÁTOK

Tisza István gróf Bécsben.
Bécs, július 14.

Tisza István miniszterelnök ma reggel Bécsbe érkezett s a Magyar házba szállt meg. A miniszterelnök tegnap este megbízást kapott Bécsből a külügyminisztertől, hogy sürgősen jelentkezzenek.

Valonában megkezdődött a harc.

Durazzó, július 14.

Valonából jövő értesítések szerint itt a környéken megkezdődött a harc. Ma két orosz hadihajó oda érkezett.

Béke a szegedi munkapártban

Szeged, jul. 14.

(Saját tudósítónktól.) Tisza Istvánnak a szegedi küldöttséghez intézett beszéde igen jó hatással volt a szegedi munkapártban. A béke most már teljes. Rózsa Izsót legnap egyhangulag elfogadták jelöltnek. A függetlenségi párt nem állított jelöltet.

A szerkesztésért felelős:

Dr. KRUGER ALADÁR.

„NYILTÉR”

Reisz Miksa

butorgyára BÉKÉSCSABA NAGYVÁRAD,

Rákóczi-ut 14. szám.

Üzemünket tetemesen kibővítettük, ennek folytán elismert elsőrendű készítményeinket — minden versenyt kizáró olcsó árban szállíthatjuk.

TELEFON: 9—04. SZ.

A Donát-féle

kereskedelmi magántanfolyamon

Szeptember hó 1-én nyílik egy új

6 havi kurzus,

ugy fiuk, mint leányok részére a következő tantárgyakra:

Egyszerű, kettős és amerikai könyvvitel.

Magyar és német levelezés. Ker. számtan.

Ker. ismeretek. Váltó- és ker. jog-ismeret.

Gyors- és gépirás. Szépirás.

Az összes tantárgyakból csakis a gyakorlati életben szükséges anyag taníttatik.

A beiratások ma kezdődnek.

„ és tartanak július 31-ig. ”

Még 5—6 nyilvános iskolát (közép, vagy polgárit, vagy kereskedelmit) látogató fiu teljes ellátásba felvétetik. — **Szigoru felügyelet! Ismétlés!** Zongora és hegedű tanítás

Bővebb felvilágosítást nyújt a tanfolyam vezetője:

Donát M. Károly. Szabadság-utca 3

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Buza októberre	— — —	13.02
Buza 1915. áprilisra	— — —	13.11
Rozs októberre	— — —	9.41
Zab októberre	— — —	7.68
Tengeri májusra	— — —	7.23
Tengeri júliusra	— — —	7.36
Tengeri 1915. május	— — —	6.08

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitelrészvény	—	749.25
Osztrák hitelrészvény	—	583.50
4%-os koronajárudék	—	79.05
Osztr. magy. államv.	—	652.—
Jelzálogbank	—	381.50
I. számitoló és pénzváltó	—	457.—
Hazai bank	—	266.—
Magyar bank	—	460.50
Keresk. bank	—	3510.—
Rimamurányi	—	561.50

Ha nincs meglegedve szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy nem pontos, szóval bármilyen okból. Keresse fel **DARABONT GY. és T. RSA** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szonő, vleső, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről ujjat készítenek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Szőlőmoly ellen az egyedüli biztos szer a **BAGOL.**

Kapható:

KONDOR DEZSŐ
cementkereskedőnél,
Nagyvárad Nagypiac-tér 1. sz.
(Füchsl-palota.)

Műszaki harisnyakötőde
Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 2.
(Ausländer férfiszabócég után.)

KÉSZIT új férfi fuszekliket és női harisnyákat a legdivatosabban, igen tartós kivitelben és olcsó árban. Elvállal fejleéseket s javításokat, valamint aszur- és muslin-harisnyákat, kivágott cipőkhöz a legmegbízhatóbban készít. Egy próbarendelés meggyőz mindenkit a harisnyák jóságáról. Az üzlet 14 év óta áll fenn. Sok pénzt megtakarít ha harisnyáit

Lippner Marknal szerzi be.

Kevés pénzért sok mindent vásárolhat, és pedig:

női harisnyák, párja 30 fillértől, selyem harisnyáig
férfi zokni „ 28 „ „ zokniig
gyermek harisnya kötött 20 fillértől. Női férfi fehérneműek zsebkendők, ridikülök pénzerszények, ernyők igen olcsó árért. Himzés valódi klöpli csipkék.

Férfi gallér darabja 10 fillér,

csak míg a készlet tart. Vidéki rendelések utánvét, viszont eladóknak engedmény, meg nem felelőért a pénzt visszaadjuk.

Klein Sándor és Társa
Rákóczi-ut 14.

Szombaton este lesz
Nagyváradon premierje

KARINTHY FRIGYES

Fixirozzák a feleségem...

cimű nagyszerű kinemaszkeccsének a

VIGADÓ

mozgószínház
(Fekete Sas passage)

Karinthy szkeccse a fővárosi sajtó egyértelmű véleménye szerint az

első tökéletes Kinema-szkeccs.

Okvetlen nézze meg!

Budapesti szereplők!

Budapesti film!

Hallatlanul mulatságos és mégis irodalmi.

Nagyvárad város tanácsának árverési köldöttégéről.

Árlejtési hirdetmény.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága 231—11994/914. k. gy. sz. határozatával elrendelte két egyenként egy tantermet és tanítói lakást magában foglaló hegyi iskola felépítését.

A városi tanácstól nyert megbízás folytán ezen két és pedig a görögöldali-ut mentén fekvő Cseh Zsigmondtól vett 8729—7041., 8730—7041. és 8731—7043. hr. sz. telken, továbbá a bíbári-utról leágazó Hering-ut mentén fekvő 5674 és 5675. hr. sz. és Nagy Zsigmodtól vett telken építendő iskola építő munkálatainak vállalatba adása céljából folyó évi július hó 30. napján d. e. 10 órakor a városbáza bizottsági termében nyilvános árlejtést fog tartani.

A vállalatba adandó munkálatok a következők:

I. Föld, kőműves és elhelyező munka.

II. Műkő munka.

III. Ácsmunka.

IV. Vasmunka.

V. Cserepezőmunka.

VI. Bádógosmunka.

VII. Asztalosmunka.

VIII. Lakatosmunka.

IX. Mázolómunka.

X. Üvegesmunka.

XI. Kárpitosmunka.

XII. Különféle munka.

XIII. Tanteremberendezés.

XIV. Kutépitési munka.

Ajánlatot lehet tenni mind a két iskola vagy egy-egy iskola összes munkáira, vagy épületenként és munkanemenként külön-külön is.

Bánatpénzül az ajánlati összeg 5 százaléka teendő le a városi házipénztárba.

A bánatpénz készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban tehető le.

A bánatpénzt az ajánlathoz csatolni nem szabad, hanem a bánatpénz kitételét igazoló nyugta vagy annak közjegyzőileg hitelesített másolatai csatolandó az ajánlathoz.

Az ajánlatok csak írásban alulírott küldöttégi elnök kezéhez 1914. év július hó 30 napjának délelőtt 10 órájáig adhatók be. Az ajánlatok a nyilvános árlejtésben fognak felbontatni. Az ajánlatok 1 koronás bélyeggel látandók el és csak szabályszerűen kiállított és pecséttel lezárt sértetlen borítékban elhelyezett és közvetlenül vagy pósta útján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni. A borítékban megjelölendő a munkálat amelyre az ajánlat vonatkozik.

Ajánlat csakis az egységárak megjelölése mellett tehető, ebből a célból a város ártételekkel ki nem töltött költségvetéseket bocsájt a pályázók rendelkezésére vagyis az ajánlattevőknek maguknak kell azon egységárakat kitüntetett melyek mellett a munkálatok végrehajtását kötelezik.

A fenti vállalatra vonatkozó általános és részletes feltételek ártételekkel ki nem töltött költségvetések és tervek a városi mérnöki hivatalnál, a hivatalos órák alatt megtekinthetők és a feltételek és költségvetések díjlanul megszerzethetők.

Minden ajánlattevő ajánlatában világosan kitenni köteles, hogy jelen hirdetményt, az árlejtési feltételeket ártételekkel ki nem töltött költségvetéseket és terveket ismeri és azokat magára kötelezőnek elfogadja.

A közszállítási szabályrendeletnek a hazai gyártmányok és magyar honos műszaki erő stb. alkalmazására vonatkozó határozmányai minden ajánlattevőre feltétlenül kötelező.

Az ajánlattevőt tett ajánlata azonnal és mindaddig kötelezi, míg az ajánlatok felett a végleges döntés meg nem történik ellenben Nagyvárad városát csakis az árlejtés eredménye felett hozandó határozat jogerőre emelkedésével kötelezi.

Ama pályázók, kik ajánlatuk benyújtásakor a várossal még üzleti összeköttetésben nem állottak, illetve a városi hatóság előtt még ismeretlenek, tartoznak szállító képességüket és megbízhatóságukat azon keresk. és iparkamara bizonylatával igazolni, melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

A város közönsége fenntartja a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlott áron tekintet nélkül szabadon választhasson, esetleg újabb árlejtést tarthasson.

Nagyvárad, 1914. július 11-én.

Komlóssy József,
tanácsnok mint küld. elnök.

JOHANN MARIA FARINA

GEGENÜBER DEM RUDOLFSPLATZ.

Ezen cég kiváló gyártmányai az egyedül valódi kölniviz, kölniviz-szappan és puder minden jobb drogeriában, illatszer és gyógytarban kapható.

Ügyeljünk a pontos címre JOHANN MARIA FARINA Gegenüber dem Rudolfsplatz.

Minden hasonlónévű utánezatot utasítsunk vissza.

Főraktár Nagyváradon:

Farkas István drog. Rákóczi-ut.

Darvas István Ujvárosi drog. (Sas pasage.)

Magyarországi képviselő: Holzer Emil Zoltán, Budapest, VIII.

Belépési felhívás

Filléres Tak.- és Segélyszövetkezet 12-ik évtársulatába.

A Leszámitoló és Jelzálogbank Rt. kebelében működő

FILLERES TAKARÉK ÉS SEGÉLYSZÖVETKEZET

1914 máj. 1-én új évtársulatot nyitott

Egy üzletrésznek alapját az évtársulat tartama alatt — 3 éven át — hetenkint kötelezőleg fizetendő 20 fillér képezi s kiki tetszése szerinti számban jellemezhet üzletrészeket.

A szövetkezet célja az, hogy egyrészt a tagok részére kisebbszéri hetenkint ismétlődő betétek által a vagyonytűjtést lehetővé tegye, másrészt, hogy ugyanezen tagok betétek arányában olcsó kamatláb mellett kölcsönöket kaphasson.

A beiratások a LESZÁMITOLÓ ÉS JELZÁLOG-BANK helyiségében (Bémer-tér, Lévy-palota) eszközölhetők, a befizetések ugyanott lesznek teljesíthetők.

A vidéki beiratkozók a heti befizetéseket a postakasszétár útján portómentesen teljesíthetik.

A beiratkozásnál üzletrészekenként 10 fillér beiratási díj fizetendő.

Egy heti befizetéssel már a mai naptól fogva minden beiratkozó megkapja a nevére kiállított könyvecskét.

Nagyvárad, 1914. április hó.

Filléres Takarékos és Segélyszövetkezet

Ertesítjük t. feleinket, valamint a t. közönséget, hogy a

Bécsi biztosító társaság

biharmegyei főgynökségét átvettük és a biztosító irodát helyiségünkben (Rimanóczy-utca 6. sz.) rendeztük be, hol mindennemű biztosítás u. m.

tűz, jég, betörés, üvegtörés, szállítmány és életbiztosítás

a legelőnyösebb feltételek mellett köthető. Ugyancsak átvettük a

Providentia biztosító társaság

főgynökségét is, melynek minden ágazatát u. m.

baleset, automobil és géptörés elleni és szavatossági biztosításokat kultiválni fogjuk.

A t. érdeklődő feleknek minden felvilágosítással készséggel szolgálunk (Telefon: 840. szám.)

Nagyvárad Kereskedelmi és Forgalmi bank részvénytársaság.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részvénytársaság.

Foglalkozik a bank és takarékpénztár összes ágazataival. A nyári idény alkalmából ajánlja

safe-deposit osztályát

melyben mindenki saját zárja alatt, úgy a nyári idény alatt, mint egész éven át értékpapirjait, ékszerit, okmányait és egyéb megőrzendő tárgyait

biztosan és olcsón

megőrizheti.

A safe-deposit osztály a bankosztálytól elkülönített helyiségben van, mely a legnagyobb biztonság mellett, a legkényelmesebb és legdiszkréttebb kezelést teszi lehetővé.

Bővebb felvilágosítást készséggel nyújtunk intézeti helyiségünkben Bémer-tér 4.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Szent László (Püspök) Gyógyfürdő

Nyári gyógyhely Nagyvárad mellett

Európai hírű 41° C. meleg természetes hévvíz.

Javalva van, az ízületek és izmok csuzos bántalmainál, idült és különösen savas ízületi loboknál, csonttörések és visszamaradt vastagodásoknál, idegbajoknál, melyek rheumatikus alapon keletkeztek, vesekövek eseteiben, májbajoknál, végre női bajoknál. Állandó fürdő orvos. Különböző igények szerint berendezett nagyszámu szobák árai K 1-60-tól K 8-ig váltakoznak. Gyógyterem hirdlapokkal, zongora, könyvtár és tekeasztal. Terraszok szép

Kényelmes vasuti összeköttetés.

kilátással. Sétahelyek a fürdőtelepen és a mellette elterülő őserdőben és fenyvesben. Az erdőben jó tekepálya és lawn-tennis. Tükör- és kádfürdőkön kívül mórfürdők is vannak rendszeresítve. Modern uszoda uszás tanítással és homokkurával. Legszebb kiránduló hely. Elsőrendű zene. Kitűnő konyha. Villanyvilágítás. Telefon. Interurbán.

Dancs István.

Prospektust kívánatra küld a bérlőség.

Egész nyáron Kakuczi János hírneves erdélyi zenekara hangversenyez.

A Katholikus Népszövetség nagyváradai szervezete.

CÉL: a keresztény polgárok tömörítése minden romboló áramlattal szemben; a vallásos és hazafias érzés istápolása, a keresztény közönség közt az összetartás fokozása.

JELSZÓ: a szeretet egyesít, az egység erőt ad.

Tagsági díj egy évre 1 korona, melynek fejében a tag megkapja a havi füzeteket, naptárt ingyen jogi tanácsadásra tarthat igényt s részt vehet a Népszövetség ünnepélyein és értekezletein.

Katholikus Népszövetségi Otthon.

A Katholikus Népszövetség nagyváradai szervezetének tagjai részére alakult társas kör. **Tagsági díj egész évre négy kor.** Helyisége a Katholikus Kör épületében, Szilágyi Dezső-utca 5. szám alatt van.

A Katholikus Népszövetség jogvédő irodája

A népszövetségi tagoknak ingyen ad jogi tanácsot minden közigazgatási, peres, perenkívüli, telekkönyvi, adóügyben stb.

Hivatalos órák: minden pénteken délután 6-tól fél 8-ig.

Hivatalos helyiség: a Katholikus Népszövetségi Otthon könyvtári helyisége.

Népszövetségi Hitelszövetkezet

Célja a népszövetségi tagok takarékoságát előmozdítani és tagjait az alapszabályokban körülírt határok közt segíteni. Jelzálogi kölcsön ad. Elfogad betéteket.

Heti 20 filléres befizetések mellett működik.

Hivatalos helyisége a Katholikus Népszövetségi Otthon helyiségében van, a hol a heti befizetések minden héten hétfőn és csütörtökön d. u. 2—5 óra közt eszközöltnak.

A Katholikus Népszövetség biztosító osztálya.

Előnyös feltételek mellett elfogad **életbiztosításokat** tőkére vagy életjáradékra, halál vagy elérés esetére. Elvállal továbbá

leánykiházasítási és fiúellátási biztosításokat is.

Elfogad biztosításokat:

tűz, villámcsapás, légszesz- és kazánrobbanás által okozható károk ellen.

örés által okozható károk ellen, **szállítmányi** károk ellen, betöréses **lopás-, jég-, baleset-, szavatossági** károk ellen.

Óvadékbiztosításokat, sikkasztás elleni, valamint **allatbiztosításokat,** végül úti-podgyászbiztosítást.

Általában foglalkozik a **biztosítás minden ágazatával,** a lehető legolcsóbb feltételek mellett.

Részletes felvilágosítással a csoportvezetők, illetve a biztosító osztály szolgálnak.

Hivatalos helyisége a Katholikus Népszövetségi Otthonban van. **Hivatalos órák** hétköznapokon d. u. 3—6 óráig.